

Başvuru Numarası : 2021/1099
Toplantı Tarihi/Sayısı : 1.12.2021/4
Karar Numarası : 2021/303
Başvuran : ...
Başvuran Vekili : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, yargılamanın yenilenmesi talebine ilişkindir.

II. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

2. Başvuran dilekçesinde, ... Ağır Ceza Mahkemesinin ... sayılı, 30.05.2016 tarihli kararının gerekçesine dayanak olan otopsi raporunun eksiklikler içerdiğini ve raporun ayrımcılık teşkil ettiğini, hakkında tesis edilen hükmün gerekçesinin hukuka aykırı delillere dayandığını, bu hususun dolaylı ayrımcılık teşkil ettiğini, soruşturma evresinde olay yeri inceleme raporunun çelişkiler içerecek şekilde hazırlandığını bu sebeple ayrımcılığa maruz kaldığını, dava sürecinde görevli katibin maktulün soy ismi ile aynı soyadı taşıdığını bu durumun varsayılan temel dayalı ayrımcılık teşkil ettiğini, diğer mahkemelerde mahkeme hakiminin ... örgütüne mensup olması sebebiyle yargılamanın yenilenmesine karar verilirken, yargılandığı ... Ağır Ceza Mahkemesi hakiminin ... örgütü mensubu olmasına rağmen ... Ağır Ceza Mahkemesine 09.09.2021 tarihinde vermiş olduğu yargılamanın yenilenmesi talepli dilekçesinin 14.09.2021 tarihinde reddedildiğini iddia etmekte, bu çerçevede yargılamanın yenilenmesi talebinin değerlendirilmesini talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Anayasa'nın "Yargı Yetkisi" kenar başlıklı 9'uncu maddesi: "*Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.*" hükmünü haizdir.

4. Anayasa'nın "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesi ise "*Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci, veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez, genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.(...)*" şeklindedir.

5. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Hükümlü lehine yargılanmanın yenilenmesi nedenleri" başlıklı 311'inci maddesinde: "*(1) Kesinleşen bir hükümlü ile sonuçlanmış bir dava, aşağıda yazılı hallerde hükümlü lehine olarak yargılanmanın yenilenmesi yoluyla tekrar görülür: ...*" ifadesine yer verilmiştir.

6. Aynı Kanun'un "Yenilenme isteminin kabule değer olup olmadığı kararı ve merci" başlıklı 318'inci maddesinde ise: "*Yargılanmanın yenilenmesi istemi, hükmü veren mahkemeye sunulur. Bu mahkeme istemin kabule değer olup olmadığına karar verir.*" hükmü yer almaktadır.

7. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun başvurulara ilişkin görevi 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde: "*(f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karar bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" (g) ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek (...) (i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

8. Mezkur Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesine göre: "(1) *Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.(...)* (9) *İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.*"

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar" kenar başlıklı 40'inci maddesine göre: "(1) *Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hakimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında işlemler başvurunun konusu olamaz.*"

10. Mezkur Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesine göre: "(1) *Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda;*

a) Kurumun görev alanına girip girmediği, b) Kurumda incelenmekte ve araştırılmakta olan bir başvuruyla sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, c) Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla, sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarıncaya karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, d) Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilip edilmediği, e) Belli bir konuyu içerip içermediği, f) Başvuruda bulunması gereken bilgilerin yer alıp almadığı yönlerinden incelenir. (2) Başvurucusu birden fazla olan başvurularda, incelenbilirlik koşulları her başvuru yönünden ayrı ele alınır."

11. Mezkur Yönetmelik'in 49'uncu maddesinin 6'ncı fıkrasına göre: "*Ön inceleme şartlarının bulunmadığının sonradan anlaşılması hâlinde de incelenemezlik, gerekçeli kabul edilmezlik veya gönderme kararı verilir.*"

12. Mezkur Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmez kararı" kenar başlıklı 67'nci maddesi: "(1) *Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*" şeklindedir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

13. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

14. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun başvurulara ilişkin görevi 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karar bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek şeklinde yer almaktadır.

15. Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili hiçbir organ, makam merci veya kişinin mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

16. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 17'nci maddesinde, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'te ise yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler ile yargı organlarında görülmekte olan uyuşmazlıkları Kurumun görev alanına giremeyeceği düzenlenmiştir.

17. Başvuran dilekçesinde yargılama sürecinde maruz kaldığını iddia ettiği ayrımcı muameleler sebebiyle yargılanmanın yenilenmesi talebinde bulunmuştur. 5271 sayılı Kanun'un 318'inci maddesinin amir hükmü sebebiyle yargılanmanın yenilenmesi isteminin kabule değer olup olmadığının değerlendirilmesi hükmü veren

mahkemenin uhdesindedir.

18. Yukarıda açıklanan gerekçeler çerçevesinde başvuranın yargılanmanın yenilenmesi isteminin Kurum tarafından değerlendirilmesi talebi yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler kapsamındadır. Bu sebeple başvuranın iddiaları, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin 4'üncü fıkrası ve Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesi gereği Kurumumuza başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer aldığından başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu nedenle kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 01.12.2021 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

Alişan TIRYAKI
II. Başkan

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

İsmail AYZAZ
Kurul Üyesi

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

Ünal SADE
Kurul Üyesi